

ประกาศรัฐสภา

ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา

พ.ศ. ๒๕๑๘

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓ และมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๘ ประธานรัฐสภาจึงให้ยกเลิกประกาศประธานรัฐสภาออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๘ ว่าด้วยการแต่งเครื่องแบบของข้าราชการฝ่ายรัฐสภา ลงวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๒๒ และออกประกาศดังต่อไปนี้

ส่วนที่ ๑

เครื่องแบบทั่วไป

- ข้อ ๑ เครื่องแบบข้าราชการประจำการทั่วไป ใหม ๒ ชนิด คือ
- ๑.๑ เครื่องแบบปฏิบัติราชการ มี ๒ ประเภท
    - ก. เครื่องแบบสีกากีคอพับ
    - ข. เครื่องแบบสีกากีคอแบน
  - ๑.๒ เครื่องแบบพิธีการ มี ๕ ประเภท
    - ก. เครื่องแบบปกติขาว

ข้อ

ทำด้วยเนื้อ

สีดำ

คุม ผ้าพัน

โลหะสีทอง

ติดตราครุฑ

ชาย แต่

ณายน ๒๕๒๓

ฝ่ายรัฐสภา

แห่งพระราช
ธานรัฐสภา
บัญญัติเครื่อง
ครองแบบของ
ออกประกาศ

๒ ชนิด คือ

- ข. เครื่องแบบปกติกากีคอตตั้ง
- ค. เครื่องแบบครึ่งยศ
- ง. เครื่องแบบเต็มยศ
- จ. เครื่องแบบสโมสร

ข้อ ๒ ภายใต้บังคับแห่งข้อ ๓

๒.๑ เครื่องแบบปฏิบัติราชการ ประกอบด้วย

(๑) หมวก

ข้าราชการชายให้ใช้หมวกได้ ๒ แบบ

แบบที่ ๑ หมวกทรงหม้อตาลสีกากี กะบังหน้า
ทำด้วยหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำ สายรัดกลางหนังหรือวัสดุเทียมหนัง
สีดำ มีคুমโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็กติดที่ข้างหมวกข้างละ ๑
คุม ผ้าพันหมวกสีกากี ที่หน้าหมวกติดตราครุฑพ่าห์ในบัวกระหนกทำด้วย
โลหะสีทอง สูง ๖.๕ เซนติเมตร

แบบที่ ๒ หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีกากี หน้าหมวก
ติดตราครุฑพ่าห์ บักดินสีทอง สูง ๔.๕ เซนติเมตร

ข้าราชการหญิงให้ใช้หมวกได้ ๓ แบบ

แบบที่ ๑ อนุโลมตามแบบหมวกของข้าราชการ
ชาย แต่เป็นทรงอ่อน

แบบที่ ๒ หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสี่ก้าก สายรัดคางสี่ทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร มีดุมโลหะสี่ทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็ก ติดที่ข้างหมวกข้างละ ๑ ดุม ผ่าพื้นหมวกสี่ก้าก หน้าหมวกติดตราครุฑพ่าห์ปักคนสี่ทอง สูง ๔.๕ เซนติเมตร บนหมอนสี่ก้าก

แบบที่ ๓ หมวกหมับสี่ก้าก ด้านหน้ามีดุมโลหะสี่ทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็ก ๒ ดุม ติดซ้อนกัน มีตราครุฑพ่าห์ในบัวกระหนก สูง ๔.๕ เซนติเมตร ติดที่ด้านซ้ายเหนือขอบหมวกห่างจากมุมพับด้านหน้าหมวกประมาณ ๔ เซนติเมตร

การสวมหมวกให้สวมในโอกาสอันควร

(๒) เสือ

ข้าราชการชายให้ใช้เสือดุได้ ๒ แบบ

แบบที่ ๑ เสือคอปัสประเภทสี่ก้ากแขนยาวรัดข้อมือ มีดุมที่ข้อมือข้างละ ๑ ดุม หรือแขนสั้น มีกระเป่าเย็บติดที่หน้าอก เสือข้างละ ๑ กระเป่า เป็นกระเป่าเสียมแถบอยู่ตรงกลางตามทางดิ่ง กว้าง ๓.๕ เซนติเมตร มีใบปกกระเป่ารูปมนชายกลางแหลม หรือเป็นกระเป่าเสือนิตไม่มีแถบกลางกระเป่าและใบปกกระเป่าเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ามุมกระเป่าและมุมปกกระเป่าเป็นรูปตัดพองาม ที่ปากกระเป่าทั้งสองข้างติดดุมข้างละหนึ่งดุมสำหรับขัดใบปกกระเป่า ตัวเสือด้าอกตลอด มีสายกว้าง ๓.๕ เซนติเมตร ติดดุมตามแนวอกเสือดุ ๕ ดุม ระยะห่างกันพอสมควร และติดเครื่องหมายสังกัดที่ปกคอเสือดุด้านหน้าทั้งสองข้าง ที่ไหล่เสือดุประดับอินทรีนูนส์เดียวกับเสือดุยาวตามความยาวของบ่าเย็บติดกับเสือดุ

เหนือบ่าทั้งสองด้านคอกว้า

พันคอสีดำ

ประเภทสี่ก้ากเย็บติดภา

ใบปกมนจทางดิ่ง

กระเป่าติด

คาดด้วยผู

หลังเปิด

สองข้าง

อันควร

แบนทำค

ประดับแ

เหนือบ้างสองข้างจากไหล่ไปคอ ปลายมน ด้านไหล่กว้าง ๔ เซนติเมตร
ด้านคอกว้าง ๓ เซนติเมตร ตอนปลายขัดคุดมติดกับตัวเสื้อ

ในโอกาสไปงานพิธี ให้ใช้เสื้อเชตแขนยาว ผูกผ้า
พันคอสีดำเงนกลาสีสอดชายผ้าผูกคอไว้ภายในเสื้อภายใต้คุดมเม็ดที่สอง

แบบที่ ๒ เสื้อคอเบะปล่อยเอว แบบคอตัน ส
ประเภทสีกากีแขนสั้น ตัวเสื้อผ่าอกตลอด มีคุดมที่อกเสื้อ ๔ คุดม มีกระเป๋
เย็บติดภายนอกเป็นกระเป๋าบนและล่างอย่างละสองกระเป๋่า กระเป๋าบนม
ใบปกมนชายกลางแหลมมีแถบกว้าง ๓.๕ เซนติเมตร ตรงกึ่งกลางกระเป๋
ทางตั้ง กระเป๋าล่างเป็นกระเป๋าย่นมีใบปกรูปตัดที่ฝักกระเป๋่าทั้งสอง
กระเป๋่าติดคุดมข้างละ ๑ คุดม สำหรับขัดกับใบปกกระเป๋่า ที่เอวด้านหลัง
คาดด้วยผ้าสีดำเดียวกับเสื้อขนาดกว้าง ๕ เซนติเมตร ชายเสื้อที่ตะเข็บกลาง
หลังเปิดไว้ถึงผ้าคาดเอว ตัดเครื่องหมายสังกัดที่ปกคอเสื้อด้านหน้าทาง
สองข้าง

ให้ใช้เสื้อแบบที่ ๒ แทนเสื้อแบบที่ ๑ ในโอกาส
อันควร

คุดมที่ใช้กับเสื้อทั้งสองแบบมีลักษณะเป็นรูปกลม
แบนทำด้วยวัสดุเดียวกับสีเสื้อ

ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้
ประดับแพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่อกเสื้อเหนือกระเป๋าบนซ้าย

ข้าราชการหญิง ให้ใช้เสื้อได้ ๔ แบบ

แบบที่ ๑ อนุโลมตามแบบเสื้อของข้าราชการชาย

ายน ๒๕๒๓
กาก็ สาย
กัขนาดเล็ก
มวกติดตรา
กัคุดมโลหะ
กัพ้าให้ในบัว
กัวกห่างจาก

ขนยาวรัด
คัทหน้าอก
คังตั้ง กว้าง
คันกระเป๋
คัยมฝนผ้า
คังสองข้าง
คัมีสาย
คัางกันพอ
คังที่ไหล่
คัคกับเสื้อ

แบบที่ ๒ เสื้อคอพับสี่ประเภทสี่กั๊ก สีส่อนกว่า กระโปรงหรือสีเดียวกับกระโปรง ผ่าอกตลอดตัวเสื้อ มีสาบกว้างประมาณ ๒.๕ เซนติเมตร แขนยาวรัดข้อมือ ขอบปลายแขนกว้างประมาณ ๕ เซนติเมตร หรือแขนสั้น หนี้ออกเล็กน้อย ตลบชาย กว้างประมาณ ๕ เซนติเมตร เดินคว้านหน้าเสื้อต่อจากเส้นผ่า มีตะเข็บผ่านกลางอกยาวตลอดตัวทั้งสองด้าน มีคุม ๕ คุม ด้านหลังจากเส้นต่อผ่าหลัง มีตะเข็บผ่านตามตัวเสื้อทั้งสองด้านเช่นเดียวกับด้านหน้า ติดเครื่องหมายสังกัดที่ปกคอเสื้อด้านหน้าทั้งสองข้าง ที่ไหล่เสื้อประดับอินทรีขนสีเดียวกับเสื้อ ยาวตามความยาวของผ่าเย็บติดกับเสื้อเหนือผ่าทั้งสองข้างจากไหล่ปกคอ ปลายมน ด้านไหล่กว้าง ๔ เซนติเมตร ด้านคอกว้าง ๓ เซนติเมตร ตอนปลายขัดคุมติดกับตัวเสื้อ การสวมสอดชายเสื้อไว้ในขอบกระโปรง

แบบที่ ๓ เสื้อคอพับปล่อยเอว สี่ประเภทสี่กั๊ก สีเดียวกับกระโปรงหรือกางเกง ผ่าอกตลอดตัวเสื้อ ไม่มีสาบ ด้านหน้ามีควตามสาบ มีคุม ๔ คุม แขนยาวหรือแขนสั้น ตลบชายกว้างประมาณ ๕ เซนติเมตร มีควหน้าหลังเช่นเดียวกับแบบที่ ๒ และมีเส้นแนวตะเข็บเช่นเดียวกับแบบที่ ๒ ทั้งหน้าหลัง ความยาวของเสื้อให้คลุมสะโพกพองาม ติดเครื่องหมายสังกัดที่ปกคอเสื้อด้านหน้าทั้งสองข้าง ที่ไหล่เสื้อประดับอินทรีขนสีเดียวกับเสื้อ ยาวตามความยาวของผ่าเย็บติดกับเสื้อเหนือผ่าทั้งสองข้างจากไหล่ปกคอ ปลายมน ด้านไหล่กว้าง ๔ เซนติเมตร ด้านคอกว้าง ๓ เซนติเมตร ตอนปลายขัดคุมติดกับตัวเสื้อ

สีเดียวกับกระ
จรดข้อมือ
๕ เซนติเมตร
ด้านหลังยาว
มีกระเป๋าล่าง
กระเป๋

สีเดียวกับสี

ชายเสื้อทับ
เอวเสื้อ

ที่ ๒ โดยใ
ผูกคอไว้ภายใน

ประดับแพร

ตำแหน่งบน
ข้าง
ทางด้านอินท

แบบที่ ๔ เสื้อคอแบะปล่อยเอว สั้ประเภทสั้กาก็
สั้เดียวกับกระโปรงหรือกางเกง ผ่าอกตลอดตัวเสื้อ ไม่มีสาย แขนยาว
จรดข้อมือหรือแขนสั้นเหนือศอกเล็กน้อย ตลบชายกว้างประมาณ
๕ เซนติเมตร ด้านหน้าเป็นกิวตามสาย คุม ๓ คุม ต่อด้านหน้าและ
ด้านหลังยาวตามตัว ตัดเครื่องหมายสังกัดที่ปกคอแบะทั้งสองข้าง และ
มีกระเป๋าล่างข้างละ ๑ กระเป๋า เป็นกระเป๋ายาวเฉียงเล็กน้อย ไม่มีใบปก
กระเป๋า

คุมที่ใช้กับเสื้อแบบที่ ๒, ๓ และ ๔ เป็นคุมสีน้ำตาล

สั้เดียวกับสั้เสื้อ

การสวมเสื้อแบบที่ ๓ และแบบที่ ๔ ให้ปล่อย
ชายเสื้อทับกระโปรงหรือกางเกง และคาดเข็มขัดตาม (๕) แบบที่ ๒ ทับ
เอวเสื้อ

ในโอกาสไปงานพิธี ให้ใช้เสื้อแบบที่ ๑ หรือแบบ
ที่ ๒ โดยใช้เสื้อเชิ้ตแขนยาว ผูกผ้าผูกคอสีดำเงนกลาง สอดชายผ้า
ผูกคอไว้ภายในเสื้อใต้คุมเม็ดที่สอง

ผู้ซึ่งได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้
ประดับแพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ทอกเสื้อเหนือกระเป๋ายาวบนชายด้วย

(๓) อินทรรณู ให้ใช้อินทรรณูอ่อน มีเครื่องหมาย
ตำแหน่งบนอินทรรณู ดังต่อไปนี้

ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง มีแถบกว้าง ๓ เซนติเมตร ตัด
ทางด้านอินทรรณู ๑ แถบ และแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ตัดเรียงต่อไป

พฤษภาคม ๒๕๒๓

ก็ สั้ก่อนกว่า
กว้างประมาณ
กว้างประมาณ
ชาย กว้าง
ก มีตะเข็บ
งจากเส้นต่อ
นหน้า ตัด
ลเสื้อประดับ
เสื้อเหนือบ่า
ติเมตร ด้าน
การสวมสอด

ะเภทสั้กาก็
ด้านหน้า
กว้างประมาณ
แนวตะเข็บ
สะโพกพอ
ที่ไหล่เสื้อ
ติดกับเสื้อ
เซนติเมตร

อีก ๑ แถบ แถบบนขมวดเป็นวงกลม ขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน ๑ เซนติเมตร

ข้าราชการรัฐสภาสามัญตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๗ ขึ้นไป มีแถบกว้าง ๓ เซนติเมตร ติดทางด้านอินทรี ๑ แถบ และแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ติดเรียงต่อไปอีก ๑ แถบ แถบบนขมวดเป็นวงกลม ขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน ๑ เซนติเมตร

ข้าราชการรัฐสภาสามัญตำแหน่งระดับ ๕ และระดับ ๖ มีแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ๓ แถบ แถบบนขมวดเป็นวงกลม ขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน ๑ เซนติเมตร

ข้าราชการรัฐสภาสามัญตำแหน่งระดับ ๓ และระดับ ๔ มีแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ๒ แถบ แถบบนขมวดเป็นวงกลม ขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน ๑ เซนติเมตร

ข้าราชการรัฐสภาสามัญตำแหน่งระดับ ๒ มีแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ๑ แถบ ขมวดเป็นวงกลม ขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน ๑ เซนติเมตร

ข้าราชการรัฐสภาสามัญตำแหน่งระดับ ๑ มีแถบกว้าง ๕ มิลลิเมตร ๒ แถบ แถบบนขมวดเป็นวงกลม ขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน ๕ มิลลิเมตร

แถบบังกล่าวให้ใช้สีเหลืองหรือสีทอง การติดแถบให้ติดตามขวางที่ต้นอินทรี แถบแรกห่างจากต้นอินทรี ๕ มิลลิเมตร และแถบต่อไปเว้นระยะห่างกัน ๕ มิลลิเมตร

กา
สำหรับข้า
ข้าราชการ

สีกากี ไม้

สีกากี ไม้

ชาย

ขอบกาง
หรือด้าน

หลัง ๒

ครึ่งเข้า
ด้านหน้า

กว้าง ๓

การใช้เครื่องหมายตำแหน่งบนอินทรีนุ ให้ใช้กับเสื้อแบบที่ ๑ สำหรับข้าราชการชาย และแบบที่ ๑ แบบที่ ๒ และแบบที่ ๓ สำหรับข้าราชการหญิง

(๔) กางเกง กระโปรง

ข้าราชการชาย ให้ใช้กางเกงแบบราชการสี่ประเภท สีทากี้ ไม่พับปลายขา

ข้าราชการหญิง ให้ใช้กางเกงหรือกระโปรงสี่ประเภท

สีทากี้ ได้ ๕ แบบ

แบบที่ ๑ กางเกง อนุโลมตามแบบของข้าราชการชาย

แบบที่ ๒ กางเกงขายาว ขาตรง ไม่มีลวดลาย ขอบกางเกงกว้างประมาณ ๑ นิ้ว มีหรือไม่มีกระเป๋าก็ได้ มีซิปลัดหน้าหรือด้านข้าง ไม่พับปลายขา

แบบที่ ๓ กระโปรงยาวปิดเข้า ปลายบานเล็กน้อย

แบบที่ ๔ กระโปรง มีตะเข็บหน้า ๒ ตะเข็บ ตะเข็บหลัง ๒ ตะเข็บ ยาวครึ่งเข้า ปลายบานเล็กน้อย

แบบที่ ๕ กระโปรงกางเกง แบบกางเกงยาวครึ่งเข้า มีตะเข็บหน้า ๒ ตะเข็บ ตะเข็บหลัง ๒ ตะเข็บ มีจีบกระทบด้านหน้าและด้านหลัง

(๕) เข็มขัด

ข้าราชการชาย ให้ใช้เข็มขัดทำด้วยด้ายถักสีทากี้ กว้าง ๓ เซนติเมตร หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสีทองเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า

ย่น ๒๕๒๓
กลางวงใน
มีแถบกว้าง
ชนิดเมตร
วัดเส้นผ่า
มีแถบ
วัดเส้นผ่า
มีแถบ
วัดเส้น
ชนิดเมตร
ชนิดเมตร
ชนิดเมตร
วงใน
มขวาง
ละแถบ

ทางนอน ปลายมนกว้าง ๓.๕ เซนติเมตร ยาว ๕ เซนติเมตร มีรูป
ครุฑท่อนบนอยู่กึ่งกลางหัวเข็มขัด ไม่มีเข็มสำหรับสอดรู ปลายเข็มขัด
หุ้มด้วยโลหะสีทองกว้าง ๑ เซนติเมตร

ข้าราชการหญิง ให้ใช้เข็มขัด ๒ แบบ

แบบที่ ๑ ใช้คาดทับขอบกระโปรง โดยใช้เข็มขัด

อนุโลมตามแบบข้าราชการชาย

แบบที่ ๒ ใช้คาดทับเสื้อ โดยใช้เข็มขัดผ้าสี

ประเภทสีทาสีเดียวกับสีเสื้อ กว้าง ๒.๕ เซนติเมตร หัวสั้เหลี่ยมหุ้มผ้า

(๖) รองเท้า ถุงเท้า

ข้าราชการชาย ให้ใช้รองเท้าหุ้มส้นหรือหุ้มข้อ
หนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำ หรือสีน้ำตาล ไม่มีลวดลาย ถุงเท้าสีเดียวกับ
รองเท้า

ข้าราชการหญิง ให้ใช้รองเท้าหุ้มส้นหรือรัดส้น
หนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำ หรือสีน้ำตาลแบบปิดปลายเท้า ไม่มีลวดลาย
สันสูงไม่เกิน ๑๐ เซนติเมตร

(๗) เครื่องหมายแสดงสังกัดของสำนักงานเลขา
ธิการรัฐสภา ให้เป็นรูปตรารัฐธรรมนูญประดิษฐ์บนพานสองชั้น ทำ
ด้วยโลหะสีทองไม่มีขอบ สูง ๒ เซนติเมตร ติดที่คอเสื้อตอนหน้า
ทั้งสองข้าง

สำหรับข้าราชการหญิง ให้ติดเครื่องหมายแสดง
สังกัดที่คอแบะของเสื้อตอนบนทั้งสองข้างเหนือแนวเครื่องราชอิสริยาภรณ์

เซนติเมตร

ข้อตำแหน่ง

การข้าราชการ

หน้าทำตัว

เซนติเมตร

๑ คูม ผ

๕ เซนติเม

ชาย แต่

รัดคางสีท

๑ คูม ๕

๔.๕ เซน

(๘) บ้ายช้อและตำแหน่ง

ใหม่บายช้อพนส์ดำ ขนาดกว้างไม่เกิน ๒.๕

เซนติเมตร ยาวไม่เกิน ๑.๕ เซนติเมตร แสดงช้อตัว ช้อสกุล และช้อตำแหน่งในการบริหารงานหรือช้อตำแหน่งในสายงานตามทคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภากำหนด ประดับท้อกเสื่อเหนื่อกระเป่าบนขวา

๒.๒ เครื่องแบบพิธีการ

ก. เครื่องแบบปกติขาว ประกอบด้วย

(๑) หมวก

ข้าราชการชายให้ใช้หมวกทรงหม้อตาลสีขาวย กะบังหน้าทำด้วยหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีดำ สายรัดคางสีทองกว้าง ๑ เซนติเมตร มีคุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็กติดที่ข้างหมวกข้างละ ๑ คุม ผ้าพันหมวกสีขาว ที่หน้าหมวกติดตราครุฑพ่าห์ปักคั่นสีทอง สูง ๕ เซนติเมตร บนหมอนสักหลาดสีขาว

ข้าราชการหญิง ให้ใช้หมวกได้ ๒ แบบ

แบบที่ ๑ อนุโลมตามแบบหมวกของข้าราชการชาย แต่เป็นทรงอ่อน

แบบที่ ๒ หมวกเก็บทรงอ่อนพับปีกสีขาว สายรัดคางสีทองมีคุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็กติดที่ข้างหมวกข้างละ ๑ คุม ผ้าพันหมวกสีขาว ที่หน้าหมวกติดตราครุฑพ่าห์ปักคั่นสีทองสูง ๔.๕ เซนติเมตร บนหมอนสักหลาดสีขาว

การสวมหมวก ให้สวมในโอกาสอันควร

ายน ๒๕๒๓

เมตร มีรูป
ปลายเข็มขัด

ยใช้เข็มขัด

เข็มขัดผ้าสี
หุ้มหมัก

หรือหุ้มช้อ
สีเดียวกับ

หรือรัดสั้น
มีลวดลาย

งานเลข
องชน ทำ
ตอนหน้า

มายแสดง
สรียากรณ์

(๒) เสื่อ

ข้าราชการชาย ให้ใช้เสื่อแบบราชการสีขาว ใช้
คุมโลหะสี่ทองตราครุฑพ่าห์ขนาดใหญ่ ๕ ดุม ผู้ได้รับพระราชทาน
เครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้ประดับแพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่อกเสื่อ
เหนือกระเป๋านซ้ายด้วย

ข้าราชการหญิง ให้ใช้เสื่อนอกคอกแบบสีขาวแบบ
คอแหลมหรือคอบ้านแขนยาวถึงข้อมือ มีตะเข็บหลัง ๔ ตะเข็บ ที่แนว
สาบอกมีคุมโลหะสี่ทองตราครุฑพ่าห์ ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๕
เซนติเมตร ๓ ดุม สำหรับแบบเสื่อคอแหลม และ ๕ ดุม สำหรับแบบเสื่อ
คอบ้าน มีกระเป๋าล่างข้างละ ๑ กระเป๋า เป็นกระเป๋าเจาะเฉียงเล็กน้อย
ไม่มีใบปกกระเป๋าและให้ใช้เสื่อคอพับแขนยาวสีขาว ผูกผ้าพันคอสีดำ
เงือกกลาส ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้ประดับแพรแถบ
เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่อกเสื่อเบื้องซ้ายด้วย

(๓) อินทรี ให้อินทรีขนูแข็งกว้าง ๔ เซนติเมตร
ยาวตามความยาวของบ่า พนสักหลาดสีดำ ติดทับเสื่อเหนือบ่าทั้งสองข้าง
จากไหล่ไปคอ ด้านคอปลายมนติดคุมโลหะสี่ทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็ก
อินทรีขนูมีลายดังนี้

ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง มีแถบสีทองกว้าง
๕ มิลลิเมตร เป็นขอบและปักคนสีทองลายช่อชัยพฤกษ์ยาวตลอดส่วน
กลางของอินทรีขนู

ไป มีแถบสี
ช่อชัยพฤกษ์

๖ มีแถบสี
ช่อชัยพฤกษ์
ใน ๔ ส่วน

ระดับ ๔ มี
ลายช่อชัยพฤกษ์
ครึ่งหนึ่งของ

สีทอง กว้าง
มุดอก ๑ ด

สีทองกว้าง

ขาขาว ไม่

หน้า ๒ เกด

ข้าราชการรัฐสภาสามัญตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๗ ขึ้น
ไป มีแถบสีทอง กว้าง ๕ มิลลิเมตร เป็นขอบ และปักด้นสีทองลาย
ช่อชัยพฤกษ์ยาวตลอดส่วนกลางของอินทรี

ข้าราชการรัฐสภาสามัญตำแหน่งระดับ ๕ และระดับ
๖ มีแถบสีทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร เป็นขอบ และปักด้นสีทองลาย
ช่อชัยพฤกษ์ มีดอก ๓ ดอก เรียงตามส่วนยาวของอินทรี ไม่เกิน ๓
ใน ๔ ส่วนของอินทรี

ข้าราชการรัฐสภาสามัญตำแหน่งระดับ ๓ และ
ระดับ ๔ มีแถบสีทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร เป็นขอบ และปักด้นสีทอง
ลายช่อชัยพฤกษ์ มีดอก ๒ ดอก เรียงตามส่วนยาวของอินทรี ไม่เกิน
ครึ่งหนึ่งของอินทรี

ข้าราชการรัฐสภาสามัญตำแหน่งระดับ ๒ มีแถบ
สีทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร เป็นขอบ และปักด้นสีทองลายช่อชัยพฤกษ์
มีดอก ๑ ดอก ไม่เกิน ๑ ใน ๔ ส่วนของอินทรี

ข้าราชการรัฐสภาสามัญตำแหน่งระดับ ๑ มีแถบ
สีทองกว้าง ๕ มิลลิเมตรเป็นขอบ

(๔) กางเกง กระโปรง

ข้าราชการชาย ให้ใช้กางเกงแบบราชการสีขาว
ขายาว ไม่พับปลายขา

ข้าราชการหญิง ให้ใช้กระโปรงสีขาว ตัดสี่เหลี่ยม
หน้า ๒ เหลี่ยม และด้านหลัง ๒ เหลี่ยม ยาวปิดเข่า ปลายบานเล็กน้อย

พฤษภาคม ๒๕๒๓

ตราครุฑ

พระราชนิพนธ์
โดยหม่อมราชวงศ์

พระสวามี

๑๕

๕

๕

๕

๕

๕

๕

๕

๕

๕

๕

๕

๕

๕

๕

๕

๕

๕

๕

๕

๕

๕

๕

๕

๕

๕

ใช้กับแบบเสื้อคอแหลม หรือกระโปรงสี่ชายยาวปิดเข้า ปลายบานเล็กน้อยใช้กับแบบเสื้อคอบาน

(๕) รองเท้า ถุงเท้า

ข้าราชการชาย ให้ใช้รองเท้าหุ้มส้นหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำชนิดผูกเงี่ยงเท้าสีดำ

ข้าราชการหญิง ให้ใช้รองเท้าหุ้มส้นหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำแบบปิดปลายเท้าไม่มีลวดลาย ส้นสูงไม่เกิน ๑๐ เซนติเมตร กว้างท้ายวสัน

ข. เครื่องแบบปกติภาคก่อตั้ง ลักษณะและส่วนประกอบ

เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาว เว้นแต่สีของหมวก ผ้าพันหมวก หมอนสักหลาดสำหรับบุครุฑพ่าห์ เสื้อและกางเกงหรือกระโปรง เป็นสีประเภทสีก่ำ

ค. เครื่องแบบครึ่งยศ ลักษณะและส่วนประกอบ

เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาว เว้นแต่กางเกงหรือกระโปรงให้ใช้ผ้าสักหลาดหรือเสิร์จสีดำ ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

ง. เครื่องแบบเต็มยศ ลักษณะและส่วนประกอบ

เช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศสวมสายสะพาย

จ. เครื่องแบบสโมสร

เครื่องแบบสโมสรสำหรับข้าราชการชาย มี ๓ แบบ

ก

ประกอบเข้า

ประกอบเข้า

หรือเสิร์จ

ข้อมือข้างละ

มดุมโลหะ

สีทองร้อยติ

๓ คม แล

ผูกผ้าผูกคอ

ทั้งสองข้าง

ประกอบเข้า

เสื้อเชิ้ตอก

แทน แพร

ข้างเรียว ก

ด้านหลัง

(๑) เครื่องแบบสโมสร ก. ลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศ

(๒) เครื่องแบบสโมสร ข. ลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบสโมสร ก. เว้นแต่

เสื้อ ให้ใช้เสื้อสโมสรสีขาว ทำด้วยผ้าสักหลาด หรือเสิร์จ เบด็อก ปาดเอว มุดมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็กติดที่ข้อมือข้างละ ๓ ดุม ทระหว่งอกก้ำเอวข้างละ ๓ ดุม และที่บรรจบเสื้อ มุดมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดใหญ่ข้างละ ๑ ดุม ดุมคุนไม้สายสร้อยสีทองร้อยติดกัน ประกอบด้วยเสือกสีขาว ดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ ๓ ดุม และเสื้อเชิ้ตสีขาวอกแข็ง ข้อมือแข็ง คอเชิ้ตเช่นเดียวแบบปกผเสื้อ ผูกผ้าผูกคอสีดำ เงื่อนหูกระต่าย

เครื่องหมายสังกัด ให้ติดที่คอแบะของเสื้อตอนบนทั้งสองข้างเหนือแนวเครื่องราชอิสริยาภรณ์

ในฤดูร้อน ให้ใช้กางเกงสีขาวแทนกางเกงสีดำได้

(๓) เครื่องแบบสโมสร ค. ลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบสโมสร ข. เว้นแต่เสื้อเชิ้ตอกแข็งให้ใช้เสื้อเชิ้ตอกอ่อนสีขาว และเสือกให้ใช้แพรแถบสีเดียวกับกางเกงรัดเอวแทน แพรแถบนี้ส่วนกลางด้านหน้ากว้าง ๑๒ เซนติเมตร ปลายทั้งสองข้างเรียว กว้าง ๑๑ เซนติเมตร ที่ปลายมีขอเกี่ยวติดกันในขณะคาดทางด้านหลัง

สำหรับข้าราชการหญิง ให้แต่งตามสมัยนิยม

น ๒๕๒๓
ปลายบาน
งหรือวัด
งหรือวัด
ชนิดเมตร
และส่วน
พันหมวก
รง เป็น
ประกอบ
ให้ใช้
ประกอบ
๓ แบบ

ข้อ ๓ ข้าราชการนอกประจำการ ให้ใช้เครื่องแบบเหมือน
ข้าราชการประจำการ เว้นแต่เครื่องหมายสังกัดให้ติดที่อกเสื้อเบื้องขวา

ส่วนที่ ๒
เบ็ดเตล็ด

ข้อ ๔ ผู้ซึ่งได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ หรือได้รับ
พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ต่าง
ประเทศ ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้น ๆ ในเวลาแต่งเครื่องแบบ
เต็มยศ แต่ในเวลาแต่งเครื่องแบบสโมสร จะประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์
จำลองขนาดย่อมก็ได้ และถ้าในหมายหรือบัตรเชิญทางราชการปรากฏว่า
ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ก็ให้ประดับอย่างแต่งเครื่องแบบเต็มยศ
หรือถ้ามิว่าให้สวมสายสะพายด้วย ก็ให้สวม

ข้อ ๕ ผู้ซึ่งได้รับเครื่องหมายเชิดชูเกียรติ หรือเครื่องหมาย
กิตติมศักดิ์จากส่วนราชการอื่น ก็ให้ประดับเครื่องหมายนั้นตามระเบียบ
ของส่วนราชการนั้น ๆ ได้ตามสมควร

ข้อ ๖ ข้าราชการฝ่ายรัฐสภา ซึ่งสำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัย
ป้องกันราชอาณาจักร กรมเสนาธิการกลาโหม กระทรวงกลาโหม ให้ติด
เข็มแสดงวิทยฐานะของวิทยาลัยนั้นที่กึ่งกลางกระเป๋าค้นข้างขวาของ
เครื่องแบบข้าราชการฝ่ายรัฐสภาได้

ข้อ ๗ ข้าราชการฝ่ายรัฐสภา ซึ่งได้รับเครื่องหมายแสดงความ
สามารถในการบินของสโมสรการบินพลเรือน ให้ใช้ประกอบกับเครื่องแบบ

ข้าราชการฝ่าย

กระเป๋าค้น

อิสริยาภรณ์ใน

ให้ใช้ขนาดย่อ

ข้อ ๘

ประกอบกับเค

เต็มยศ ใน

ตามแนวบรร

ที่คลุมเสื้อเมด

ที่คลุมกระเป๋าค้น

ข้อ ๙

หมายของสำ

ทบวงกรมเจ้า

เล่ม ๘๓ ตอนที่ ๘๒ ราชกิจจานุเบกษา ๑๖ มิถุนายน ๒๕๒๓

ายน ๒๕๒๓

แบบเหมือน
ของขวา

ข้าราชการฝ่ายรัฐสภาได้ทุกชนิด และให้ติดทอกเสื้อข้างซ้ายเหนือปก
กระเป๋ ถ้าประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ หรือแพรแถบเครื่องราช
อิสริยาภรณ์ให้ติดเครื่องหมายนั้นเหนือขานไป เมื่อแต่งเครื่องแบบสโมสร
ให้ใช้ขนาดย่อลงครึ่งหนึ่ง

หรือได้รับ
ยาภรณ์ต่าง
เครื่องแบบ
อิสริยาภรณ์
ปรากฏว่า
แบบเต็มยศ

ข้อ ๘ ข้าราชการฝ่ายรัฐสภา ซึ่งมีเสมอจนสรณ์มหาราช ให้ใช้
ประกอบด้วยเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายรัฐสภาได้ทุกชนิด ดังนี้

(๑) เครื่องแบบปกติ เครื่องแบบครึ่งยศ และเครื่องแบบ
เต็มยศ ให้ประดับเสมอจนสรณ์มหาราชที่คุมเสื้อเม็ดที่สองจากคอเสื้อ
ตามแนวบรรจบเสื้อ

(๒) เครื่องแบบสโมสร ให้ประดับเสมอจนสรณ์มหาราช
ที่คุมเสื้อเม็ดที่หนึ่งตามแนวบรรจบเสื้อด้านบน

(๓) เครื่องแบบราชการ ให้ประดับเสมอจนสรณ์มหาราช
ที่คุมกระเป๋าสีด้านซ้าย

รื่องหมาย
ระเบียบ

ข้อ ๙ การแต่งเครื่องแบบที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้แต่งตาม
หมายของสำนักพระราชวัง หรือตามระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่งของกระทรวง
ทบวงกรมเจ้าสังกัดในโอกาสอันควร

กวิทยาลัย
ม ให้ติด
งขวาของ

ประกาศ ณ วันที่ ๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๓

บุญเท่ง ทองสวัสดิ์

รองประธานรัฐสภา รักษาการแทน

ประธานรัฐสภา

สดงความ
กรื่องแบบ